

Pravé a falešné sebevědomí

Tématem 4,11-5,6 je pravé a falešné sebevědomí, zbožný a bezbožný pohled na sebe a na bratry, na životní okolnosti a své postavení ve světě. Jakub připomínkou Božích soudů varuje zvláště podnikatele a bohaté: před povýšeností vůči lidem, před sebejistotou v obchodních plánech a před tvrdostí a lakotou (1,9-10; 2,1-13). Zbožnou alternativou je činná podřízenost požadavkům Božího zákona, vědomí závislosti na Boží skryté vůli a perspektiva Božího soudu, který ztrestá každou nespravedlnost.

1. **4,11-12:** varování všem před povýšeností nad bratřími;
2. **4,13-17:** varování před sebejistotou;
3. **5,1-6:** varování před bezprávím a lakotou.

Výkladové poznámky: Oddíl rozvíjí téma bratrských vztahů opět v sociálních souřadnicích a v souvislosti Zákona (srov. 1,9-10; 2,1-13). Každý z pododdílů vrcholí varováním před Božím soudem (4,12.17; 5,6). Sousedství „snižovat bratra“ zní v originále „špatně mluvit proti bratru“. Bližní a Zákon jsou viděny v úzké provázanosti (srov. 2,8nn): snad proto, že Boží zákon mluví právě o vztahu k bližnímu; a že je to Bůh, ne já, kdo stanoví, jak máme, bližní i já, žít (Ř 14). Ve v13-17 Jakub neodsuzuje plánování, nýbrž svémocnost, nezávislost na Bohu; neradí ani ke zjišťování skrytých Božích plánů, nýbrž k pokoře před Boží vládou (v15: tzv. „conditio Iacobi“, Jakubova podmínka: „*Bude-li Bůh chtít...*“). Celý oddíl, zvláště třetí část o lakotě, je inspirován kázáním sz. proroků a Pána Ježíše (Lk 12,16nn; L 6,24n; Mt 6,19n aj.).

Náměty k rozhovoru ve skupince

- Na jaký hřích především míří tento oddíl?
- Proč je špatné mluvení o bratru odsuzováním Božího zákona?
- Jak mám podle Zákona nahlížet na bližního?
- Co přesně odsuzuje Jakub u zmíněných obchodníků?
- Máme znát svou budoucnost a Boží plány? K čemu nás Jakub vede?
- Proč se v této souvislosti mluví o zanedbaném činění dobra?
- Co Jakub odsuzuje na zmíněných boháčích?
- Jaké je podle Jakuba správný vztah k majetku?